

BİR ÇOCUK İÇİN OYUN OYNAMAK NE DEMEKTİR?

Çocuklar dünyayı oyunla tanırken anne- babalar da çocuklarını oyunda tanır. Çünkü çocuk demek oyun demektir. Çocuğunu anlamak isteyen ebeveynler onu oynarken izlemeli, onun oyunlarına bakmalıdır.

Çocuk, hayata gözünü açtığı andan itibaren önce kendisi ile dış dünyayı ayırt etmeyi öğrenir. Kendi dışındaki dünyayı tanımaya başlar. Merak eder, kaygılanır, şaşırır, heyecanlanır, mutlu olur... Küçük dünyası ile uçsuz bucaksız kocaman dünyayı keşfe çıkar. Çocuk dünyayı oyunla tanırken, anne-babalar da çocuklarını oyunda tanır. Çünkü çocuk demek oyun demektir. Çocuğa dair ne varsa oyunların içine saklanmıştır adeta. Çocuğunu anlamak ve tanımak isteyen ebeveynler, onu oyunlarında izlemeli, onun oyunlarına bakmalıdır. Oynadığı oyunlar, kurduğu cümleler, hissettiği duygular küçük yüreğindeki büyük ipuçlarını verir.

- Oyun çocuğun en ciddi faaliyetidir.

Hangi çocuğa sorarsanız sorun, en çok yapmak istediği şeyin oyun oynamak olduğunu söyleyecektir. Bir çocuğun gün içinde zamanının en büyük bölümünü oyun alır. Hatta öyle ki, söz konusu oyun olduğunda yemeği, tuvaleti bile unuttur. Peki nedir oyunu bu kadar çekici ve vazgeçilmez kılan şey?

- Çocuklar neden sürekli oyun oynamak ister?

Çünkü oyun özgürlük demektir.

Çocuklar kendilerine sürekli talimat veren ve neyi yapıp neyi yapmamaları gerektiğini söyleyenlerden pek hoşlanmaz. Yetişkinlerin engellemelerinden de çok rahatsız olurlar. İşte oyun, çocuğa, kendi eylemlerinin kontrolünü eline geçirme fırsatı verir. İstedikini yapar, istemedikini yapmaz... Sıkıcı engellemelerle mücadele etmek zorunda kalmaz. Kendisi

kendisine aittir. Biz yetişkinlerin psikolojik hapisanelerde yaşadığı düşünülürken, çocukların oyunlaştırılmış özgürlüklerini kıskanmamak mümkün değil.

Çünkü, oyunlarda gerçeği istediği gibi değiştirebilir.

Oyunlar, çocuğun kendi hayallerine hayat verdiği yerlerdir. Gerçeğin, işine gelmeyen yanını değiştirebilir; hoşuna gitmeyen yanını görmezden gelebilir. Öyle ki, doğüstü güçlere sahip olabilir; dünyanın her yerine anında gidebilir; uçabilir; kocaman bir dev olabilir...

Çünkü oyunlarda başrolü kimseye kaptırmaz.

Hepimiz kendi hayatımızın başrolündeyiz. Bu, çocuk için de böyledir. Çocuklar, özellikle kendi yönettikleri oyun senaryosunda başrolü de kendilerine verirler. Böylece, bütün ilgi, başarı ve güç kendilerinin olur. Çocuklardan kimi macera filminde, kimi aşk filminde, kimi de bir belgeselde başrolü oynar. Ne güzel değil mi? Senarist de, yönetmen de, başrol oyuncusu da kendisi...

Oyun haz demektir.

İnsanın bir davranışı devam ettirmesi için o davranışın sonucunda haz alıyor olması gerekir. Oyun da çocuğa bunu fazlasıyla sunar.

Sonuçta, hareket ediyor olmak, kontrolü ele geçirmiş olmak, özgürce istediğini yapmak, sanal bir dünyada da olsa başrolde olmak bir çocuk için oldukça eğlenceli görünüyor. Bu kadar eğlenceli bir ortam sürekli olarak beyindeki ödül merkezlerini uyarınca daha fazlasını istemek de kaçınılmaz oluyor.

Anne-babalara öneriler

- Anne-babalar, çocuklarının doya doya ve dolu dolu oynamasına, eğlenmesine izin vermeli; onlara oynaması için ortam sağlamalıdır. Çocuğun oyun oynayabileceği her ortam yeri geldiğinde değerlendirilmelidir.

- Çocuklarının oyunlarına katılmalıdır. İçlerindeki çocukla kendi çocuklarının buluşmasına izin vermeli ve gerektiğinde çocuklarının yönettikleri oyunlarda yardımcı oyuncu olmayı kabul ederek keyfini çıkarmalıdır.

Oyun çocuğun kurgusudur genellikle. Dolayısıyla, anne-babalar, çocuğun oyununa dahil olduklarında, onun yönergelerini dikkate almalı ve verdikleri görevleri yerine getirmelidirler.

Oyun oynayamayan çocukların başarılı olması da beklenemez.

Yaşınız ne olursa olsun, içinizdeki çocuğun sesine kulak verin.

Yard.Doç.Dr.Oktay Aydın